

УДК 81'373:070

Марина Навальна

ДИFUЗНІ ПРОЦЕСИ В ЛЕКСИЦІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (НА ПРИКЛАДІ ВАРВАРИЗМІВ МАС-МЕДІЙНИХ ТЕКСТІВ)

У статті проаналізовано слова та словосполуки, запозичені з інших мов, що активно вживаються в мові сучасної української періодики в різному написанні – латиницею та кирилицею, згруповано їх за способами написання, досліджено тематичну спрямованість запозичень у газетному мовленні, визначено їхню стилістичну роль.

Ключові слова: варваризми, стилістична роль, мова української періодики, тематична спрямованість, дифузність лексики.

Постановка наукової проблеми та її значення. Активні соціально-економічні процеси, що відбуваються на початку ХХІ ст. в українському суспільстві, призвели до змін не тільки в економічній, політичній, соціальній сферах, але й у сфері спілкування, що, безумовно, позначилося на функціонуванні та подальшому розвитку мови. «Сучасна українська мовна практика подає широкий спектр нових номінацій, ще не засвідчених словниками, але активно вживаних у різних сферах комунікації. З огляду на це особливої ваги, та навіть гостроти, набуває визначення перспектив усталення таких інновацій в системі мови та доцільності їхньої фіксації в нормативних загальномовних словниках» [5, с. 3]. Процес входження нових номінацій перш за все знаходить своє втілення в публіцистичному стилі як найбільш проникному й відкритому для всіх утворень.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Здебільшого до вжитку носіїв мови входять запозичення, що засвідчує низка новітніх досліджень з іншомовної лексики [1; 2; 3; 4; 7; 8; 11]. Мовознавці простежують етапи та ступені адаптації, визначають тенденції засвоєння, класифікують іншомовні лексеми тощо. «Запозичене слово в публіцистиці, у різних видах і жанрах виявляється засобом інформування й інструментом впливу. Завдяки запозиченням реальність може одержати особливий шифр (код), ціннісну і соціальну орієнтованість, особливу оцінку» [4, с. 7]. В останні десятиріччя мовознавці відзначають навіть «ейфорійний» період функціонування запозичень, тобто надмірне захоплення іншомовними словами [1, с. 117].

Є. А. Карпіловська виокремлює адаптовані та неадаптовані запозичення, так звані вкраплення, які вводять до складу лексикону нові слова і форманти [5, с. 4]. Ми ж окремі запозичення, як нові, так і ті, що давно функціонують у мові, відносимо до варваризмів, які створені за

іншомовним зразком, зберігають структурні ознаки чужих мов, по-різному пристосовуючись до фонетики, морфології української мови [9, с. 63].

Мета і завдання статті. У пропонованій статті виокремили ряд слів та словосполук, запозичених з інших мов, що активно вживаються в мові сучасної української періодики в різному написанні – латиницею та кирилицею. Ставимо за **мету** згрупувати їх за способами написання, проаналізувати тематичну спрямованість запозичень у газетному мовленні, визначити їхню стилістичну роль.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. Іншомовні слова та словосполуки, уживані в латинському написанні, виділяємо як окрему групу. Більшість цих номінацій подається в словниках іншомовних слів в переліку «Іншомовні слова та вислови, уживані в латинському написанні» [14, с. 768–785]. Серед них: *terra incognita* – лат. невідома земля; невідома галузь [14, с. 785]; *happy end* – англ. щасливий кінець [14, с. 776]; *Finita La comedia!* – франц. настав кінець, крах [14, с. 776]; *mama mia* – італ. моя мама. Зазвичай ці звороти давно функціонують в українській мові. Напр.: «Проте наукова інформація переважно залишається **terra incognita** для суспільства...» («Дзеркало тижня», 8.12.2007); «**Happy end** не американізує стрічку?» («Високий Замок», 14.06.2007); «**Finita La** збори» (заг.) («Дзеркало тижня», 17.06.2006); «Суддів Конституційного суду псує «квартирне питання»... **«Mama mia»** – заволодали б на Заході» («Високий Замок», 21.06.2007).

На початку ХХІ ст. цю групу поповнюють нові слова та словосполучення на зразок *look* – англ. мода, стиль, пор.: «Увага! Наймодніший пляжний **look** літа!» («Газета по-українськи», 8.05.2009); *primaries* – англ. попередні вибори, пор.: «Президентська гонка набирає обертів. 5 лютого **primaries** відбулися у 24 штатах» («Україна молода», 7.02.2008); *self made man* – англ. людина, яка сама себе зробила, пор.: «Багатьом литовським виборцям подобається Даля, що є класичним взірцем **self made man**» («Деркало тижня», 23.05.2009); *npet-a-nopter* – франц. готове плаття; «Осінь стає для українських модників гарячою порою, тільки-но відійшли від тижня **npet-a-nopte** «Сезони моди», як на порозі – «Фестиваль моди «Київський подіум»...» («Україна молода», 15.04.2006).

Серед іншомовних слів та висловів у латинському написанні переважають латинізми та англіцизми, рідше вживають у мові мас-медіа слова і звороти французького та італійського походження. Активне входження англіцизмів в українську та інші слов'янські мови дослідники називають процесом «англійського голосу», який є очевидним і має зростаючий вектор в інформаційно-комунікативному просторі України [4, с. 9–10].

Крім відомих зворотів, в українській періодиці вживають нові одиниці. Здебільшого вони називають поняття та процеси сучасної моди та виборів різних рівнів. Це слова та словосполуки, якими послуговуються переважно представники окремих галузей та видів діяльності, зокрема сфери модельного бізнесу, кіноіндустрії та виборчих кампаній. Хоч

іншомовні запозичення, написані латиницею, дослідники не класифікують як варваризми, ми ж відносимо їх саме до цієї категорії лексики. Вони ускладнюють сприйняття текстового матеріалу, особливо чітко це простежується на прикладі нових номінацій. Зазвичай такі слова і словосполучення невідомі пересічному носієві мови, якщо в реченні немає додаткового пояснення. Вхідження запозичень до газетного мовлення зумовлене низкою позамовних чинників: демократичними процесами в суспільстві, відсутністю цензурних перешкод, лібералізмом мовних норм у публіцистиці тощо. На початкових етапах освоєння запозичень у латинському написанні простежуємо конфлікт як тлумачень, так і написання. А перенасичення мови іншомовними зворотами неминує призводити до пуристичних настроїв і в суспільстві, і в колі лінгвістів [1, с. 117].

Окрему групу відомих слів та словосполук становлять ті, що в мові української періодики вживають як в латинському написанні, так і кирилицею. До варваризмів відносимо слова та словосполучення, вжиті і мовою оригіналу, і в кириличній транскрипції [13, с. 132]. Напр.: *know-how* – англ. «знаю як», пор.: «Доцент продемонстрував **know-how** в дії» («Хрещатик», 17.11.2005); «Коли вчишся в інституті, тебе весь час налаштовують на **ноу-хау**...» («Україна молода», 5.06.2009); *d?j? vi* – франц. все було, прожите, пор.: «Шуфрич вже передбачив Тимошенко «**d?j? vi**» («Україна молода», 19.12.2007); «А **дежа вю** – воно ще й тому, що опоненти «помаранчевих» вміло використовують їхні ганджі» («Україна молода», 14.12.2007); *vis-?-vis* – франц. віч-на-віч, пор.: «Підсумком зустрічі стало прохання **vis-?-vis** до Михайла Дорошенка представити матеріали, які лягли в основу резонансної публікації» («Україна молода», 6.06.2006); «Іноді здається, що мій **візаві** живе у двох вимірах...» («Дзеркало тижня», 8.12.2007); *no comments* – англ. без коментарів, пор.: «Водій каже: «Так там же, за поворотом, люди стоять і будуть сидати». **No comments**...» («Народна», 3.11.2007); «Журналісти... нашттовуються на залізне «**ноу коментс**» з боку прокуратури» («Україна молода», 26.05.2009); *second hand* – англ. другі руки, пор.: «Гаррі Потер із **second hand** (заг.)» («Вісті», 10.03.2006); «На ринках України **секунд-хенду** більше, ніж нового товару» («Газета по-українськи», 24.20.2008); *status quo* – лат. status quo ante bellum – становище, що існує в який в якийсь певний момент, пор.: «**Status quo** – звичний стан для України протягом останніх років» («Газета по-українськи», 23.04.2008); «...щоб зберегти власний **статус-кво**, Росії необхідно залишитися найпотужнішим і найвпливовішим гравцем...» («Україна молода», 6.06.2006); *reception* – англ. реєстратура, пор.: «Повідомлення для журналіста залишили на **reception**» («Газета по-українськи», 10.08.2008); «На «**ресепшені**» журналістам підтверджують: пан Самсоненко з дружиною справді зупинилися в готелі» («Україна молода», 10.06.2008); *persona non grata* – лат. небажана особа; пор.: «Учора із Сімферополя відправили **persona non grata** – російського депутата Костянтина Затуліна» («Україна молода», 10.06.2009); «Парад

«небажаних» – Сергій Євтушенко фактично став *персоною нон грата* в Москві» («Україна молода», 6.06.2006).

Іншомовні слова, передані кирилицею, навіть ті, що порівняно давно функціонують в українській мові, до цих пір на шпальтах періодичних видань різняться написанням. Такі відомі звороти, як *дежа в'ю*, *статус-кво*, *секонд хенд* та ін. журналісти подають у кількох варіантах. Пор.: «Футбольне **дежа-вю** (заг.)» («Народне слово», 12.03.2006); «Думаю, незабаром країна буде переживати **дежавю...**» («Газета по-українськи», 16.05.2006); «Голландське **дежа в'ю** України» («Україна молода», 6.06.2006); «**Дежа вю** по-ірпінські» (заг.) («Україна молода», 12.12.2007); «Чи буде в новій владі сил та впливу, щоб зберегти **статус-кво**?» («День»); «Валютний **статус кво**» («Газета по-українськи», 12.11.2008); «Директорка розповіла про магазини **секонд хенд**» («Газета по-українськи», 10.08.2008).

До групи відомих запозичень з різними варіантами написання постійно додаються нові одиниці на зразок англійського *on-line* (буквально – на лінії, в інтерактивному режимі). «Афікс *лайн*, який ще не має фіксованого написання, сприяє передаванню безперервності процесу виробництва та споживання деяких груп товарів» [4, с. 10]. Є. А. Карпіловська серед трьох варіантів *он лайн*, *он-лайн* і *онлайн* надає перевагу останньому, хоч «Сучасний словник іншомовних слів» подає *он-лайн* [14, с. 498]. Приклади з мови української періодики засвідчують «наявність функціонально-стильового розшарування українських відповідників – графічних варіантів цієї англійської словосполуки» [5, с. 14]. Напр.: «Під колективним листом до Президента... стоять підписи багатьох колег... в режимі **on-line**, як кажуть комп'ютерники» («Голос України», 28.07.2005); «Дивитися фільм **онлайн**» («Газета по-українськи», 23.04.2009); «Важко стареньким зрозуміти те **он-лайн**!» («Сільські вісті», 23.12.2008); «Всі «контактні» сайти працюють в режимі **он лайн**» («День», 12.09.2008).

Такі ж не визначені норми у написанні англійського *play off* (буквально грайте). Напр.: «Позавчора ввечері завершилася групова стадія Ліги чемпіонів. Власне, на кону стояли лише дві путівки до «**play off**», які розіграли в квартетах...» («Україна молода», 14.12.2007); «У 1997 році у **плейв-оф** поступилися хорватам» («Газета по-українськи», 26.06.2006); «...обидва українські клуби пробилися до «**плей-оф**», а в Єврокубку ФІФА шанси на це має лиш один» («Україна молода», 24.01.2008).

У мові сучасних мас-медіа натрапляємо на низку запозичень – слів, які не викликають особливих дискусій щодо правил оформлення. Такі англіцизми передані в українській мові за правилами транскрипції. Напр.: *promotion* (англ. просування по службі) – *промоушен*; *performance* (англ. виконання, театралізована вистава) – *перформенс*; *portfolio* (англ. портфель) – *портфоліо*, пор.: «...вона [Наталя] займається моїм **promotion**, але жодних особистих стосунків між нами немає...» («Високий Замок»,

4.06.2005); «Тепер модним стало робити комусь **промоушен** за гроші» («Газета по-українськи», 14.07.2008); «Недарма один з учасників бієнале зробив... **performance** – розвісив поперек вулиці «випрані» футболки з написом «Я не буду змінювати світ» («Високий Замок», 14.06.2007); «Приготувати музичний **перформенс** до презентації книжки – справа не з легких» («Україна молода», 4.04.2008); «...багато часу потрачено для зібрання **portfolio** для роботи майстра-лялькаря» («Високий Замок», 14.06.2007); «**Портфоліо** – це лише чотири фото, а мене знають тисячі туристів» («Газета по-українськи», 12.09.2008).

Лексеми, які входять до активного вжитку носіїв мови, поступово «втрачають» в українській мові варіанти англійського написання і відтворюються кирилицею. Напр.: *валд кард* (world card – міжнародна картка), *фронтмен* (front-man – лідер групи музикантів), *оупен* (open – відкритий), *ріал лайф* (real life – справжнє життя), *сітілайт* (city lights – міська інформація), *флешмоб* (flesh-mob – велика група людей, яка влаштовує зібрання в закладі в точно зазначений час по мобільному телефону), *продашн* (production – виробництво), *фаст-фуд* (fast food – швидка їжа), *фастфудний*, *чайлдфрі* (childfree – вільні від дітей) та ін. Напр.: «Переможець турніру, крім призових грошей, отримає «**валд кард**» на виступ у кваліфікації традиційного міжнародного професійного турніру «Київ **оупен**» («Народна армія», 19.08.2005); «УМ» поцікавилася у **фронтмена** гурту Вадима Красноокого, чи закупив він крем від засмаги для гастролей під кримським сонцем» («Україна молода», 19.07.2008); «...якщо «Інтер» хоче тримати Савіка Шустера, то може отримати його як продукт його власного **продакшну**» («Львівська газета», 5–6.08.2008); «Наступного тижня у Львові встановлять рекламних щитів та десять **сітілайтів**, які популяризуватимуть Євросоюз» («Україна молода», 17.05.2008); «Львівські студенти влаштували **флеш-моб** проти хабарництва» («Україна молода», 24.01.2008); «Боротьба комуністичних і монархістських «**флешмобів**» триває на тлі помпезного відзначення 90-річчя розстрілу Миколи II та його сім'ї» («Україна молода», 19.07.2008); «На відміну від перевертачів пінгвінів покрівельники – це цілком «**ріал лайф**»» («Україна молода», 22.01.2009); «...і всілякої іншої «**фастфудної**» та «вуличної» їжі...» («Дзеркало тижня», 7.03.2009); «Анатолій Божков: «Для молодого організму **фаст-фуд** – найбільш невдалий варіант харчування» («Україна молода», 21.02.2009); «**Чайлдфрі** – «вільні від дітей», або «добровільно бездітні»...» («Народна», 24.11.2007).

Англіцизми в українській мові вживаються не тільки з метою називання чогось чи передавання якоїсь ознаки або дії, але з настановою на іронію чи навіть сарказм. Так, прикметник *лайт* (light – легкий) послаблює риси, ознаки, властивості предмета чи особи, названої опорним іменником [3, с. 16], у поєднанні з префіксом іншомовного походження **супер-** передає значення найвищої якості чи посилення дії. Здебільшого прикметники *лайт* та *суперлайт* вживали щодо властивостей і якості

імпортних цигарок та інших товарів. Нині ці лексеми виражають іронічне ставлення авторів публікацій до відомих політичних діячів, пор.: «Є *такий жарт*: Ющенко – це «Кравчук **лайт**». Тобто легкий як у цигарках... Потім будуть «Кравчук-**суперлайт**», «Кучма-**суперлайт**» («Газета по-київськи», 23.06.2006).

Дослідники іншомовної лексики наголошують на необдуманому використанні «англійських запозичень, що є ознакою певної мовної моди, у той час, як українська лексична система має у своєму арсеналі усталені питомі назви, які є рівнозначні запозиченим неологізмам і здатні передати весь необхідний зміст» [3, с. 6]. Наприклад, відповідником новітнього запозичення *фронтмен* є *лідер*, *продакшн* – *виробництво*, *валд кард* – *міжнародна картка* та ін. У вживанні запозичень, зокрема англіцизмів, «поза професійною сферою або сферою побутування такого різновиду мовлення, – вважає Є. А. Карпіловська, – можна вбачати певну мовну моду нашої доби» [5, с. 3]. Ми ж спостерігаємо «активну моду» на ці слова в мові публіцистики, що призводить до «орозмовлення» газетного тексту та до лібералізації лексичних і стилістичних норм.

Велику групу слів становлять транскрибовані мовні одиниці, тобто коли звуковий склад іншомовних слів точно відтворений українськими літерами [10, с. 716–717]. Здебільшого вони позначають відомі слова з інших мов: звертання (*сер*), вітання (*селям*), крилаті вислови (*лямур*, *тужур*, *шершеляфам*) та інші (*велкам*, *гоу хоум*, *спікай*, *шпрехай*, *гут*, *сінема*, *фейс*). Напр.: «Франція – країна **лямюра, тужура і шершеляфама!** Тут найкоротше у світі освідчення в коханні» («Народна армія», 19.07.2005); «У Бердянську стріляють у портрети Президента, Прем'єра... палять і по «помаранчевих» лідерах, і по Януковичу. Ось тільки мішені з його **«фейсом»** не завжди вчасно відвозять» («Високий Замок», 5.08.2008); «**Велкам**» чи «**гоу хоум**»? (заг.). Що насправді думає Тимошенко про можливість блокування з «Регіонами» («Україна молода», 1.02.2008); «**Шерше ля Вікторія**» (заг.). Жереб Кубка УЄФА подарував «Динамо» й «Шахтарю» візит до Франції» («Україна молода», 21.03.2009); «І **спікай** чи **шпрехай** скільки хочеш (заг.). В ЄС значно знижуються ціни на роумінг» («Україна молода», 24.04.2009).

Такі слова та вислови журналісти часто подають у заголовках публікацій, що привертає увагу читачів. Автори таким чином дають свою оцінку події чи особі, нерідко іронічну. Пор.: «Щоб у вашій науці все було **«гут»**» (заг.). («Україна молода», 16.05.2009); «**Селям, бояри!**» (заг.). Цими днями в Криму відбувається подія, наслідки якої можуть відчутно вплинути на розвиток ситуації на півострові...» («Дзеркало тижня», 8.12.2007); «У **«сінема»** вже сил нема (заг.). Чи додасть світла великому кіноекрану міська влада?» («Україна молода», 6.06.2009); «Сідайте вже, **сер!**» (заг.). У підпільному цеху «крутили» майже англійські сигарети» («Україна молода», 6.06.2009).

Навіть серед відомих лексичних одиниць, зафіксованих словниками, натрапляємо в газетних матеріалах на розбіжності в написанні. Хоч мовознавці вважають, що запозичення типу *уїк-енд*, *тінейджер*, *бізнес* та ін. є найбільш освоєними в українській мові [2, с. 14], англійське *week-end* передають не тільки правильно *уїк-енд*, але й з помилками, пор.: «...інцидент став топ-новиною й залишався головним інформприводом протягом усього **уїк-енду** та понеділка» («Україна молода», 22.01.2008); «Двоє щасливців, які куплять коробку цукерок із виграшним квитком, проведуть романтичний **вікенд** в екзотичній країні» («Газета по-українськи», 1.02.2008). Такі слова здебільшого виконують аксіологічну функцію [11, с. 9], що збагачує мову оцінними й експресивними засобами, надають публіцистичним текстам розмовності. Дослідники простежують тенденції до утворення нових дієслів від основ іншомовного походження, які набувають навіть метафоричного значення (*відфейсувати*) [3, с. 15]. Від лексеми *уїк-енд* також утворено дієслово з ядерною семою «відпочити», яке має розмовний характер, напр.: *відуїк-ендувати*, *відуїкендувати*, пор.: «Травневі свята **відуїк-ендували** в Туреччині» («Газета по-українськи», 14.05.2009); «**Відуїкендувати** не вдалося, зіпсувалася погода» («День», 23.08.2008).

Є. А. Карпіловська запозичення типу *месидж*, *SMS* та похідні від них називає вкрапленнями [5, с. 4; 6, с. 24]. Напр.: «Їхні **«месиджі»** важко звести до якогось спільного знаменника, вони дуже суперечливі й багатозначні» («Україна молода», 19.04.2006); «Молодь сьогодні часто користується **SMS-ками**» («День», 15.06.2008). На основі слів-вкраплень утворюються і нові номінації та okazіоналізми. Так, аббревіатуру *SOS* (радіосигнал лиха) обіграють у заголовку щодо порівнянь із небезпекою Світової Організації Торгівлі та в складі власної назви, а *SPA* (місце відпочинку з мінеральною водою) у складі okazіональних лексеми, напр.: «**SOS? Ні – COT!**» (заг.) («Новий кур'єр», червень, 2007); «У Харківському художньому музеї Микола Рідний із групою **«SOSka»** збирається за допомогою перформансів переосмислити традиційні форми музейної експозиції» («Україна молода», 16.05.2009); «**SPA? SPA... SPAsibi!**» (заг.) («Дзеркало тижня», 12.01.2008).

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Сучасне українське газетне мовлення активно послуговується запозиченнями, переважно англо-американського походження, що зумовлене позамовними чинниками: демократичними процесами в суспільстві, співпрацею з іноземними державами, відсутністю цензури тощо. Виділяємо кілька груп іншомовних слів та словосполучень: 1) ті, що відтворюються латиницею; 2) ті, що пишуться і латиницею, і кирилицею; 3) транскрибовані одиниці. Простежуємо тенденцію до подальшого використання в мові періодики слів-вкраплень, зокрема у складі власних назв та okazіоналізмів.

Запозичення найчастіше передають поняття, ознаки та процеси моди, кіноіндустрії, виборчих і новітніх технологій. У заголовкових комплексах газет іншомовні слова слугують іронічним прийомом, а також спричиняють лексичні дифузні процеси та збагачують мову оцінно-експресивними засобами.

Слова та вислови, вжиті в латинському написанні та транскрибовані одиниці, розглядаємо як варваризми. Частина з них, зокрема ті, що подаються кирилицею, надають публіцистичному стилю розмовності, зазвичай вони не мають усталених норм у написанні. Запозичення, вжиті мовою оригіналу, нерідко ускладнюють сприйняття інформації носіями мови, що потребує подальшого вивчення та уніфікування.

Список використаної літератури

1. Архипенко Л. М. Етапи і ступені адаптації іншомовних лексичних запозичень в українській мові (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця XX – початку XXI ст.): [моногр.] / Л. М. Архипенко. – Харків : Вид-во ХНЕУ, 2008. – 168 с.
2. Архипенко Л. М. Іншомовні лексичні запозичення в українській мові : етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця XX – початку XXI ст.) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Л. М. Архипенко. – Харків, 2005. – 20 с.
3. Битківська Я. В. Тенденції засвоєння і розвитку семантики англізмів у сучасній українській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Я. В. Битківська. – Івано-Франківськ, 2008. – 20 с.
4. Дружин Г. В. Сучасні лексичні запозичення: прагматика, семантика, соціолінгвістика : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.02 / Г. В. Дружин. – Дніпропетровськ, 2006. – 19 с.
5. Карпіловська Є. Тенденції розвитку сучасного українського лексикону : чинники стабілізації інновацій / Євгенія Карпіловська // Українська мова. – 2007. – № 4. – С. 3–15.
6. Карпіловська Є. Тенденції розвитку сучасного українського лексикону : чинники стабілізації інновацій / Євгенія Карпіловська // Українська мова. – 2008. – № 1. – С. 24–35.
7. Кислюк Л. П. Словотвірний потенціал запозичень у сучасній українській літературній мові (на матеріалі англійських та німецьких запозичень) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15 / Л. П. Кислюк. – К., 2000. – 17 с.
8. Кочан І. М. Системність, динаміка, кодифікація слів з міжнародними кореневими компонентами в сучасній українській мові : автореф. дис. ... док. філол. наук : 10.02.01 / І. М. Кочан. – К., 2006. – 39 с.
9. Ленець К. В. Варваризм // Українська мова : енциклопедія / [редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), Зяблюк М. П. та ін. – [3-тє вид., зі змін. і допов.]. – К. : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2007. – С. 63.
10. Прадід Ю. Ф. Транскрипція // Українська мова : енциклопедія / [редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), Зяблюк М. П. та ін. – [3-тє вид., зі змін. і допов.]. – К. : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2007. – С. 716–717.
11. Сімонок В. П. Лексико-семантична рецепція іншомовної лексики в українській мовній картині світу: автореф. дис. ... док. філол. наук : 10.02.01 / В. П. Сімонок. – Харків, 2002. – 36 с.
12. Ставицька Л. Український жаргон. Словник : Містить близько 4070 слів і понад 700 стійких словосполучень / Леся Ставицька. – К. : Критика, 2005. – 496 с.

13. Сучасна українська мова : довідник / Л. Ю. Шевченко, В. В. Різун, Ю. В. Лисенко ; [за ред. О. Д. Пономаріва]. – 2-ге вид., випр. і допов. – К. : Либідь, 1996. – 320 с.

14. Сучасний словник іншомовних слів : близько 20 тис. слів і словосполучень / [укл.: О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк]. – К. : Довіра, 2006. – 789 с.

Навальная Марина. Диффузные процессы в лексике украинского языка (на примере варваризмов масс-медийных текстов). В статье проанализированы слова и словосочетания, заимствованные из других языков, которые активно употребляются в языке современной украинской периодики в различном написании – латиницей и кириллицей, сгруппировали их по способам написания, проанализировали тематическую направленность заимствований в газетном вещании, определили их стилистическую роль.

Охарактеризованы заимствования преимущественно англо-американского происхождения, обусловленные внеязыковыми факторами: демократическими процессами в обществе, сотрудничеством с иностранными государствами, отсутствием цензуры и тому подобное. Выделено несколько групп иностранных слов и словосочетаний: 1) воспроизведённые латиницей; 2) написанные и латиницей, и кириллицей; 3) транскрибированные единицы. Прослежено и описано использование в языке периодики слов-вкраплений, в частности в составе имен и неологизмов.

Ключевые слова: варваризмы, стилистическая роль, язык украинской периодики, тематическая направленность, диффузность лексики.

Navalna Maryna. Diffusion Processes in the Vocabulary of the Ukrainian Language (for Example, Barbarisms of Mass Media Texts). In the article the words and phrases, borrowed from other languages, are actively used in the modern Ukrainian language periodicals in a different spelling - Roman and Cyrillic, they were grouped by way of writing, analyzed the thematic unity of borrowing in the newspaper, determined their stylistic role.

Characterized borrowing mainly of Anglo-American origin are caused by extralinguistic factors: the democratic processes in the society, cooperation with foreign countries, the lack of censorship and the like. There are several groups of foreign words and phrases: 1) those that are reproduced in Roman; 2) those that are written in Roman, and Cyrillic; 3) transcribed units. It was traced and described the use of neologisms in the language of periodicals, in particular, in the composition of names.

Key words: barbarisms, stylistic role, language of Ukrainian periodicals, thematic focus, vocabulary diffusivity.

Стаття надійшла до редколегії 14.04.2015